

Protocol Pesten

Dit anti-pestprotocol heeft als doel:

- Alle kinderen moeten zich in hun basisschoolperiode veilig voelen, zodat zij zich optimaal kunnen ontwikkelen;
- Door regels en afspraken zichtbaar te maken kunnen kinderen en volwassenen, als er zich ongewenste situaties voordoen, elkaar hierop aanspreken;
- Door elkaar te steunen en wederzijds respect te tonen stellen we alle kinderen in de gelegenheid om met plezier naar school te gaan.

Het anti-pestprotocol is erop gericht om alle betrokkenen (medewerkers, ouders en leerlingen) op de hoogte te brengen, van alles wat de school doet om een zo veilig mogelijk schoolklimaat te scheppen. Het beschrijft wat er onder pesten verstaan wordt, hoe pesten voorkomen kan worden en wat de aanpak is als er gepest wordt. Met dit protocol maken we duidelijk dat pesten niet wordt getolereerd en dat we er alles aan zullen doen om pestgedrag aan te pakken en te voorkomen.

Vertrouwenspersonen/ anti-pestcoördinatoren

Op onze school hebben wij drie vertrouwenspersonen/anti-pest coördinatoren:

- Daphne van der Kallen (Daphne.vanderKallen@signumonderwijs.nl)
- Sylvia Hendriks (Sylvia.Hendriks@signumonderwijs.nl)
- Lisa van den Wildenberg (Lisa.vandenWildenberg@signumonderwijs.nl)

Zij zijn via de mail of het algemene telefoonnummer van de school (073-8225333) te bereiken.

De vertrouwenspersonen/anti-pestcoördinatoren zijn verantwoordelijk voor:

- Het anti-pestbeleid binnen onze school. Ze houden zicht op de berichtgeving en wetgeving omtrent het onderwerp pesten binnen het primair basisonderwijs;
- Kennisgeving van het anti-pestprotocol aan alle direct betrokken partijen. Zij zullen ervoor zorgen dat het protocol binnen de school regelmatig onder de aandacht wordt gebracht;
- Het agenderen van het anti-pestprotocol op teamvergaderingen, minimaal één keer per schooljaar. Dit om het protocol up-to-date te houden en gezamenlijk te checken en te bespreken of het protocol nog volgens alle stappen wordt nageleefd;
- Het dienen als aanspreekpunt voor zowel leerlingen, ouders/verzorgers als medewerkers. Zij zullen samen met hen het pestprobleem in kaart brengen en opzoek gaan naar oplossingen. Vervolgens zullen zij de vinger aan de pols houden tijdens het traject dat uitgezet wordt.

Tenslotte heeft de PLG Sociale veiligheid en burgerschap ook een belangrijke rol als het gaat om het voorkomen van pesten binnen onze school. De PLG is medeverantwoordelijk voor het welbevinden van de leerlingen. Hierbij ligt de nadruk op elkaar met respect behandelen, je veilig voelen binnen de school, jezelf durven zijn en betrokkenheid voelen. De PLG bewaakt dat deze onderwerpen in de lessen aan bod komen en zorgt ervoor dat in groep 6 de WiSH training gegeven wordt.

Pesten: definitie en voorbeelden

Plagen

We spreken over plagen wanneer leerlingen min of meer aan elkaar gewaagd zijn. Het gedrag bij plagen is onschuldig en het gaat meestal om een vorm van spel. Plagen wordt door de betrokkenen niet bedreigend of vervelend gevonden, is niet systematisch en heeft geen nadelige gevolgen.

Pesten

We spreken van pesten als iemand herhaaldelijk en opzettelijk wordt blootgesteld aan negatieve handelingen door één of meer personen. Pesten is grensoverschrijdend en zeer bedreigend. Een klimaat waarin gepest wordt, tast iedereen aan. Pestgedrag moet serieus genomen worden.

Voorbeelden van specifiek pestgedrag

Pesten kan allerlei vormen aannemen. We maken onderscheid in de volgende vijf categorieën:

- **Verbaal:** Schelden, dreigen, belachelijk maken, uitlachen of een bijnaam geven.
- **Fysiek:** Trekken, duwen, spugen, schoppen, slaan, laten struikelen, krabben of bijten.
- **Intimidatie:** Een leerling achterna blijven lopen, ergens opwachten of in de val laten lopen, de doorgang versperren of klemzetten, dwingen om bezit af te geven of seksuele intimidatie.
- **Isolatie:** Uitsluiten/buitensluiten, roddelen of negeren.
- **Stelen of vernielen van bezittingen:** Afpakken, beschadigen en kapotmaken van spullen.
- **Cyberpesten/ online pesten:** Online (vaak via sociale netwerken) anderen lastigvallen, bedreigen of beledigen. De meest voorkomende vormen van cyberpesten zijn beledigingen, het sturen van vernederende boodschappen en/of het plaatsen van filmpjes, foto's of privégegevens van de ander. Onder cyberpesten valt ook sexting, naming and shaming, doxing en deepfake.

Voorkomen van pesten

Binnen onze school werken we preventief. Dit om ervoor te zorgen dat pesten zo min mogelijk voorkomt. Dit preventief handelen is op de volgende manier zichtbaar:

- In de groepen komen regelmatig onderwerpen/activiteiten aan de orde die bijdragen aan een positieve groepsvorming. Onderwerpen als veiligheid, omgaan met elkaar, rollen in een groep, aanpak van ruzies, pesten etc. worden besproken;
- We bieden de leerlingen lessen uit de methode Kwink aan en spreken dezelfde taal;
- We nemen ieder jaar de STO veiligheidsmonitor af bij leerlingen uit de groepen 6 t/m 8;
- In de groepen 6 wordt jaarlijks de WiSH training gegeven;
- Als leerkrachten geven we het juiste voorbeeld. Er wordt minder gepest in een klimaat waar duidelijkheid heerst over de omgang met elkaar, waar verschillen worden aanvaard en waar ruzies niet met geweld worden opgelost maar uitgesproken;
- We spreken samen regels af en handhaven dit consequent;
- Minimaal één keer per jaar vindt een GroepsGeluksessie in de klas plaats. Middels GroepsGeluk wordt de dynamiek in de klas zichtbaar en wordt op een laagdrempelige en verbindende wijze gehandeld en het gesprek met de leerlingen aangegaan;
- Binnen de school hangen twee brievenbussen van de vertrouwenspersonen. Wanneer kinderen iets willen delen of bespreken hebben ze de mogelijkheid om een briefje in de brievenbus te stoppen. De stap om in gesprek te gaan en te delen wat er is wordt hierdoor kleiner;
- De anti-pest coördinatoren/vertrouwenspersonen bewaken het proces rondom de activiteiten om het pesten te voorkomen en bij de aanpak van het pesten.

Interne afspraken die bijdragen aan het voorkomen van pesten

Om pesten op school te voorkomen hanteren wij de volgende regels en afspraken:

- Een belangrijke stelregel is dat het inschakelen van de leerkracht niet wordt opgevat als klikken. We stimuleren dat kinderen eerst zelf iets proberen op te lossen, maar dat wanneer kinderen er samen niet uitkomen of er sprake is van pestgedrag, ze hulp vragen aan de leerkracht;
- Medeleerlingen hebben ook de verantwoordelijkheid om het pestprobleem bij de leerkracht aan te kaarten. Alle leerlingen zijn immers verantwoordelijk voor een goede sfeer in de groep;
- School en ouders halen voordeel uit een goede samenwerkingen en communicatie. Bij problemen van pesten zullen de anti-pestcoördinatoren/vertrouwenspersonen en de leerkrachten hun verantwoordelijkheid nemen en ouders hiervan op de hoogte stellen. De inbreng van de ouders is gericht op het aanreiken van informatie, geven van suggesties en het ondersteunen van de aanpak van school;
- Wanneer een pestincident plaatsvindt documenteren we dit in het leerlingvolgsysteem;
- De school werkt preventief aan het voorkomen van pesten. Binnen de sociaal emotionele methode 'Kwink' komen diverse onderwerpen aan bod. Daarnaast wordt gedurende het gehele schooljaar ingestoken op de groepsvorming;
- Binnen onze school stellen alle groepen aan het begin van het schooljaar maximaal vijf regels op in positieve taal waar alle kinderen hun inbreng bij hebben;
- Vanuit school zijn, binnen de preventieve aanpak, drie gouden regels opgesteld:
 - Hier mag je zijn wie je bent;
 - We zullen goed voor spullen zorgen, dan zijn ze weer te gebruiken voor morgen;
 - We werken op het leerplein met een fluisterstem.

Betrokken partijen pesten

Bij de aanpak van het pesten zijn vijf partijen betrokken. Per partij wordt beschreven hoe deze wordt betrokken bij een pestprobleem.

Het gepeste kind: Het probleem wordt serieus genomen en er wordt uitgezocht wat er precies gebeurd is. Er wordt overlegd over mogelijke oplossingen. Er wordt de leerling hulp aangeboden door de leerkracht of anti-pestcoördinator.

De pester: De leerling wordt met zijn gedrag en de gevolgen voor het slachtoffer geconfronteerd. Er wordt geprobeerd de achterliggende oorzaken voor het pestgedrag boven tafel te krijgen. De leerling krijgt hulp aangeboden door de leerkracht of anti-pest coördinator.

De klasgenoten: De leerkracht of anti-pest coördinator bespreekt met de klas het pesten en benoemt de rol van alle leerlingen uit de groep hierin. Er wordt gesproken over mogelijke oplossingen en wat de klas kan bijdragen aan een verbetering van de situatie.

De school /leerkrachten: De school zorgt dat alle medewerkers voldoende informatie hebben over pesten in het algemeen en de aanpak hiervan. Alle medewerkers vervullen een voorbeeldfunctie bij het signaleren en tegengaan van pestgedrag.

De ouder(s)/verzorger(s): Ouders die zich zorgen maken over pesten worden serieus genomen. De school werkt samen met ouders om het pesten aan te pakken. De school geeft adviezen aan ouders in het omgaan met hun gepeste of pestende kind en verwijst indien nodig door naar deskundigen.

Aanpak van pesten

Op het moment dat pesten zich voordoet volgen wij onderstaand plan van aanpak.

Stap 1: Situatie verhelderen

De leerkracht overlegt met de anti-pest coördinator/vertrouwenspersoon en de te zetten stappen worden besproken. Vervolgens be vraagt de leerkracht of anti-pestcoördinator iedere partij apart. De volgende partijen worden in ieder geval gehoord: slachtoffer, pester(s), meelopers. Alle betrokken ouders worden bij een signaal van pesten zo snel mogelijk geïnformeerd. De leerkracht brengt de situatie voor zichzelf in kaart.

Stap 2: Gesprek pester en betrokkenen, zonder slachtoffer

In dit gesprek (altijd individueel) wordt de pester of de betrokkene geconfronteerd met zijn gedrag. Er wordt gekeken naar overtredingen van de school- en groepsregels. Er is aandacht voor:

- De situatie wordt behandeld als een casus;
- Het voorbereiden van de pester op een gesprek met het slachtoffer;
- Er krijgt nog niemand straf of schuld;
- Er wordt gedacht aan mogelijke oplossingen om herhaling te voorkomen.

Stap 3: Er komt een gesprek tussen slachtoffer, pester, anti-pest coördinator/vertrouwenspersoon en/of leerkracht

Er is aandacht voor:

- Het slachtoffer verwoordt zijn/haar gevoelens;
- De pester verwoordt het “waarom”/motivatie van zijn daden;
- De pester verwoordt mogelijke oplossingen om herhaling te voorkomen (in fase 2 al besproken);
- Het slachtoffer en de pester spreken concreet af wat er verandert vanaf dat moment;
- Waar nodig wordt een plan van aanpak opgesteld;
- Bij meerdere pesters zijn er meerdere gesprekken. We zetten nooit meerdere pesters samen in één gesprek.

Stap 4: De leerlingen worden gevolgd en wanneer nodig worden vervolgstappen gezet

Bij herhaaldelijk pestgedrag neemt de leerkracht altijd samen met de anti-pest coördinator en/of vertrouwenspersoon duidelijk stelling en houdt een bestraffend gesprek met de leerling die pest. De fasen van consequenties treden dan in werking. Dit is altijd “maatwerk”.

Bij het doorlopen van de stappen om het pesten aan te pakken gebruiken we de Vijfsporenaanpak van Bob van der Meer¹. Deze aanpak richt zich op alle betrokken partijen.

De vijf sporen zijn:

1. Steun bieden aan de leerling die gepest wordt

- Naar de leerling luisteren en het probleem serieus nemen;
- Met de leerling overleggen over mogelijke oplossingen;
- Samen met de leerling werken aan oplossingen;
- Waar nodig zorgen dat de leerling deskundige hulp krijgt, bijvoorbeeld een sociale vaardigheidstraining om weerbaar te worden;
- Zorgen voor vervolgesprekken.

2. Steun bieden aan de leerling die pest

- Bespreken wat pesten voor een ander betekent;
- Helpen om op een positieve manier relaties te onderhouden met andere leerlingen;
- Helpen om zich aan regels en afspraken te houden;
- Laat de leerling zich veilig voelen: uitleggen wat de leerkracht en school doet om het pesten te stoppen;
- Grenzen stellen en daar consequenties aan verbinden;
- Zorgen voor vervolgesprekken.

3. De ouders van de gepeste en van de pestende leerling steunen

- Ouders die zich zorgen maken over pesten serieus nemen;
- Ouders op de hoogte houden van pestsituaties;
- Informatie en advies geven over pesten en de manier waarop pesten wordt aangepakt;
- In samenwerking tussen school en ouders het pestprobleem aanpakken;
- Zo nodig ouders doorverwijzen naar deskundige ondersteuning.

4. De middengroep (de rest van de klas) betrekken bij de oplossingen van het pestprobleem

- Met leerlingen praten over pesten en hun eigen rol daarbij;
- Overleggen met leerlingen over mogelijke oplossingen en over wat ze zelf kunnen bijdragen aan die oplossingen;
- Samenwerken met de leerlingen aan oplossingen, waarbij zij zelf een actieve rol spelen.

5. De algemene verantwoordelijkheid van de school

- De school zorgt dat medewerkers voldoende informatie hebben over pesten in het algemeen en het aanpakken van pesten in de school en eigen groep;
- De school neemt stelling tegen pesten;
- De school brengt de huidige situatie rond het pestbeleid in kaart;
- De school werkt aan een goed beleid rondom pesten en veiligheid van leerlingen waar de hele school bij betrokken is.

¹ Meer, B. van der (2012-3). Pesten, gevolgen en aanpak. O&A-boek 2012. Werktitel: Het Schoolkind.

Begeleiding van leerlingen en adviezen aan ouders

Begeleiding van de gepeste leerling:

Er wordt medeleven getoond, geluisteren en vragen gesteld. Vervolgens wordt nagegaan hoe de leerling zelf reageert en wat hij/zij doet tijdens en na het pesten. We bespreken op welke manier je kunt reageren. Er wordt samen gezocht en geoefend met het geven van een reactie. Samen gaan we op zoek naar oplossingen. De leerling wordt beloond en sterke kanten van de leerling worden benadrukt. Er wordt contact gelegd met de ouders van de gepeste leerling. Indien nodig wordt er externe hulp ingeschakeld (GGD, huisarts, sociale vaardigheidstraining).

Begeleiding van de pestende leerling:

We gaan met de leerling in gesprek en gaan samen op zoek naar de reden van het pesten (de baas willen zijn, jaloezie, verveling, buitengesloten voelen, etc.). We laten de pester inzien wat het effect van zijn/haar gedrag is voor de gepeste. We zoomen samen in op de sterke en leuke kanten van de gepeste leerling. Het aanbieden van excuses aan de gepeste leerling wordt voorbereid en samen wordt gekeken naar de toekomst. Hierbij komt het reageren op elkaar, het leren beheersen, de kwinkslagen en het aanleren van ander gedrag aan bod. Pesten wordt niet geaccepteerd in en om de school. Iedereen is verantwoordelijk op zich te houden aan de regels die we met elkaar hebben opgesteld. Er wordt contact gelegd met de ouders van de pester. Indien nodig wordt er externe hulp ingeschakeld (GGD, huisarts, sociale vaardigheidstraining).

Adviezen ouders van gepeste kinderen:

Als ouder van het gepeste kind is het belangrijk om de communicatie met uw kind open te houden. Blijf in gesprek met uw kind. Pesten op school kunt u het beste direct met de leerkracht en/of onze anti-pestcoördinatoren bespreken. Wanneer pesten niet op school gebeurt, maar bijvoorbeeld op straat, probeert u contact op te nemen met de ouders van de pester(s) om het probleem bespreekbaar te maken. Steun uw kind in het idee dat er een einde aan het pesten komt. Probeer door positieve stimulering het zelfrespect van uw kind te vergroten/terug te laten komen.

Adviezen ouders van pesters:

Raak niet in paniek: elk kind loopt de kans pester te worden. Neem het probleem van uw kind serieus en probeer achter de mogelijke oorzaak te komen. Maak uw kind gevoelig voor wat het anderen aandoet en besteed extra aandacht aan uw kind. Corrigeer ongewenst gedrag en benoem het goede gedrag van uw kind. Maak uw kind duidelijk dat u achter de beslissing van school staat.

Overige ouders:

Neem de ouders van het gepeste kind serieus. Stimuleer uw eigen kind om op een goede manier met andere kinderen om te gaan. Geef zelf het goede voorbeeld en leer uw kind voor zichzelf en anderen op te komen. Denk na over wat u bespreekt aan tafel, bedenkt u zich dat kinderen veel horen en opslaan.

Voor overige klachtenprocedure en adressen verwijzen wij u graag naar hoofdstuk 4.1 van onze schoolgids.